

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci **žalobkyně: MUDr. J. V.**, zast. Alexandrem Petříčkem, advokátem se sídlem Chrastavská 188/27, Liberec, proti **žalovanému: Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2011, č. j. OÚPSŘ 84/2010-rozh., za účasti **osob zúčastněných na řízení: I) obec Bílý Kostel**, se sídlem Bílý Kostel č. 206, **II) R. S.**, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 27. 3. 2013, č. j. 59 A 16/2011 - 78,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **nemají** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2011, č. j. OÚPSŘ 84/2010-rozh. Tímto rozhodnutím rozhodl žalovaný o odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí Městského úřadu v Chrastavě (dále jen „stavební úřad“) ze dne 5. 2. 2010, č. j. Výst.:0/2378/2009/GB (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) tak, že výrok pod bodem II. zrušil a v ostatních částech napadené rozhodnutí stavebního úřadu potvrdil. Prvostupňovým rozhodnutím bylo stěžovatelce ve výroku v bodě I. podle § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „stavební zákon“), nařízeno odstranění stavby vodovodní přípojky pro RD č. p. 4 Pekařka z p. p. č. 2509/2 k. ú. Bílý Kostel nad Nisou a ve výroku v bodě II. podle § 130 odst. 1 stavebního zákona bylo stěžovatelce uloženo předložit návrh technologického postupu prací při odstraňování stavby, včetně nutných opatření k vyloučení, omezení či ke kompenzaci případných negativních důsledků na životní prostředí v okolí stavby.

[2] Krajský soud se po vymezení žalobních bodů a zrekapitulování průběhu jednání před soudem, shrnul ze správního spisu informace podstatné pro posouzení projednávané věci. Dospěl k závěru, že skutkové a právní závěry správních orgánů jsou správné. Žalobu posoudil jako nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl. K tvrzené nepřezkoumatelnosti odkázal soud na příslušné části správních rozhodnutí, které posoudil jako zcela přezkoumatelné.

[3] Rovněž odmítl právní názor stěžovatelky, že kolaudačním rozhodnutím byla vzata vodovodní přípojka „na vědomí“ či jím byla „zlegalizována“. Ze stavebního zákona vyplývá, že v rámci kolaudačního řízení se řeší otázky souladu provedení stavby se stavebním povolením a nikoli stavební povolení jako takové. Krajský soud poukázal na skutečnost, že stavebním povolením ze dne 2. 5. 1983 vydaným Městským národním výborem v Chrastavě, č. j. 420/1395/83, je řešeno zásobování vody ze stávajícího vodovodního řádu. Jediným dotčeným pozemkem je parcela p. p. č. 225. Citovaným rozhodnutím nebyla řešena obnova resp. údržba stávající vodovodní přípojky, jak tvrdí žaloba, nýbrž zásobování vodou ze stávajícího vodovodního řádu. Neztotožnil se proto s názorem, že uvedeným rozhodnutím bylo současně rozhodováno i o opravě či rekonstrukci vodovodní přípojky, vedené po parcele p. p. č. 2509. Kolaudační rozhodnutí ze dne 11. 10. 1991, č. j. 2170/828/91, obsahuje odkaz na stavební povolení z roku 1983 a opět konstatuje napojení domu na veřejný vodovodní řad. Nevyplývá z něj jakákoliv změna oproti vydanému stavebnímu povolení z roku 1983. Soud tak dospěl k závěru, že se příslušná stavební rozhodnutí týkají stavby povolené a uskutečněné výhradně na pozemku p. p. č. 225 a nikoli na jiném pozemku.

[4] Ke stěžovatelkou tvrzené skutečnosti o existenci vodovodní přípojky na p. p. č. 2509/2 resp. 2505/2 již od roku 1934 soud uvedl, že stěžovatelka na podporu tohoto tvrzení nepředložila žádný důkaz a dodal, že i za tehdejší právní úpravy taková stavba vyžadovala stavební rozhodnutí. Stěžovatelka však v žádné fázi správního řízení ani v řízení před soudem nedoložila, že stavba vodovodní přípojky na zmíněných pozemcích byla stavebním úřadem povolena. Pouhá existence přípojky bez patřičného úředního rozhodnutí nemůže být náhradou nezbytného úředního povolení. Rovněž správní orgány nemají k dispozici žádný doklad potvrzující existenci dřívějšího stavebního povolení. Soud však nekladl zásadní důraz na zjištění, kdy vůbec byla vodovodní přípojka na p. p. č. 2505/2 resp. na p. p. č. 2509/2 vyhotovena, protože podstatným zjištěným pro posouzení důvodnosti žaloby bylo zjištění, zda vodovodní přípojka, jejíž odstranění bylo správními orgány nařízeno, je stavbou stavební úřadem povolenou či nikoli. Krajským soudem bylo konstatováno, že neexistuje žádný doklad, který by svědčil o skutečnosti, že vodovodní přípojka v současné podobě a v daném místě je stavbou úředně povolenou.

[5] K ostatním žalobním námitkám bylo uvedeno, že nesměřují věcně k žalobou napadenému rozhodnutí o nařízení odstranění stavby vodovodní přípojky, ale k návrhu stěžovatelky na dodatečné povolení stavby, popř. k proklamovaným pochybením osoby zúčastněné na řízení II) při stavbě rodinného domu na p. p. č. 2509/2. Soud rovněž zdůvodnil, proč nepřistoupil k návrhu na přerušování řízení kvůli civilnímu sporu stěžovatelky o určení vydržení věcného břemena k pozemku p. p. č. 2509/2. Otázka řešená v občanskoprávním řízení by mohla být relevantní v řízení o dodatečném povolení stavby vodovodní přípojky, nikoli v řízení o odstranění stavby, které bylo krajským soudem přezkoumáváno.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného a osoby zúčastněné na řízení II)

pokračování

[6] Stěžovatelka napadá rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s.

[7] Má za to, že krajský soud nereagoval adekvátně na její návrh na přerušení řízení dle § 48 s. ř. s., když usnesením ze dne 8. 3. 2013 návrhu nevyhověl. Stěžovatelka je jednoznačně přesvědčena, že výsledek jejího civilního sporu může mít vliv na posouzení postupu správních orgánů, tj. legálnosti vodovodní přípojky. V případě určení existence vydržení práva věcného břemene, tj. potvrzení existence přípojky z roku 1934, zde budou existovat protichůdná rozhodnutí, což jistě není stav, který by svědčil o spravedlivém procesu.

[8] Jednou z podstatných skutečností, kterými se dle stěžovatelky soud ani správní orgány nezabývaly, je, zda přípojka byla vybudována dle předpisů platných v roce 1934. Pokud by totiž existence přípojky byla prokázána ve vztahu k předchozím předpisům, pak by nebyl důvod vydávat jakékoliv nové rozhodnutí. Za formalistický výklad bez přihlédnutí k faktickému stavu považuje tu skutečnost, že jen parcela č. 225 je dotčena stavbou vodovodní přípojky, tj. bez přihlédnutí k existenci přípojky na p. p. č. 2509 od roku 1934. Zakreslení vodovodní přípojky je v rozporu s faktickým stavem. Závěr soudu o tom, že stavební úřad nemá žádný doklad o povolení přípojky z roku 1934, a tudíž je nelegální, postrádá dle stěžovatelky smysl už jen k přihlédnutím k době, po kterou vodovodní přípojka existuje. Nelze tak trestat slabšího za to, že správní orgán nedisponuje veřejnoprávním rozhodnutím o stavbě.

[9] Stěžovatelka má za sofistikovanou nespravedlnost, že některé její žalobní námítky byly vyhodnoceny jako nesměřující věcně do žalobou napadeného rozhodnutí. Je přesvědčena, že tvrzené skutečnosti o dodatečném stavebním povolení jsou podstatné i pro přezkum rozhodnutí o odstranění stavby.

[10] Nejvyššímu správnímu orgánu navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[11] Žalovaný k podané kasační stížnosti uvádí, že se neztotožňuje s námitkami uvedenými v kasační stížnosti. Má za to, že všechny námítky stěžovatelky týkající se rozhodnutí o odstranění stavby byly řádně vypořádány. Krajský soud zcela správně žalobu z důvodů podrobně rozvedených ve svém odůvodnění zamítl. Žalovaný se s jeho odůvodněním zcela ztotožňuje, odkazuje na něj a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

[12] Osoba zúčastněná na řízení I) se ke kasační stížnosti nevyjádřila. Osoba zúčastněná na řízení II) ve svém vyjádření uvádí, že ze strany stěžovatelky dochází k uvádění nepřesných a zkreslujících informací. Tvrzení o osmdesátileté existenci přípojky se nezakládá na žádných právních základech. Zdůrazňuje, že během rozhodování správních orgánů bylo stěžovatelce nabídnuto přeložení přípojky na náklady osoby zúčastněné na řízení II), avšak ze strany stěžovatelky nedošlo k akceptaci této nabídky s odůvodněním, že si nenechá kopat na zahradě. S ohledem na odůvodnění krajského soudu by měl Nejvyšší správní soud jeho rozhodnutí potvrdit.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.),

ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[14] Úvodem považuje zdejší soud za vhodné shrnout relevantní skutečnosti zjištěné z předložených spisů. V právě projednávané věci bylo zahájeno stavebním úřadem řízení o odstranění stavby vodovodní přípojky na pozemku p. p. č. 2509/2 (majetek osoby zúčastněné na řízení II) oznámením ze dne 27. 11. 2009, a to na základě místního šetření ze dne 3. 11. 2009. Stavební úřad po zhodnocení relevantních podkladů (stavební povolení ze dne 2. 5. 1983, kolaudační rozhodnutí ze dne 11. 10. 1991, rozhodnutí o změně užívání stavby ze dne 6. 12. 2000, č. j. Výst: 5772/1289/2000 – Ja- Rozh.), a výsledků šetření na stavebním úřadě i v Severočeských vodovodech a kanalizacích (zpráva z 11. 11. 2009) prvostupňovým rozhodnutím nařídil v bodě I odstranění stavby – vodovodní přípojky na p. p. č. 2509/2 a v bodě II uložil stěžovatelce předložit návrh technologického postupu při odstraňování stavby. V průběhu odvolacího řízení podala stěžovatelka žádost o dodatečné povolení stavby vodovodní přípojky s odůvodněním, že kvůli chybě v projektové dokumentaci (ke stavebnímu povolení z roku 1983), kdy vodovodní řad byl nakreslen v místě, kde nikdy nevedl, bylo nutno změnit trasu vedení vodovodní přípojky k objektu na p. p. č. 225 tak, aby odpovídala realitě. Trasa přípojky byla vzhledem k technickým a ekonomickým požadavkům provedena po částech parcely p. p. č. 2509/2 a 2505/2 se souhlasem Severočeských vodovodů a kanalizací

[15] Řízení o odstranění stavby bylo přerušeno a stěžovatelka byla vyzvána, aby v řízení o dodatečném povolení stavby doložila souhlasy vlastníků dotčených pozemků. Stěžovatelka dané výzvě nevyhověla, a proto stavební úřad řízení o dodatečném povolení stavby zastavil rozhodnutím ze dne 19. 7. 2010, č. j. Výst. 2391/374/2010/GB. Proti tomuto rozhodnutí nebyla podána správní žaloba. Následně žalovaný rozhodl o odvolání stěžovatelky proti rozhodnutí o odstranění stavby tak, že potvrdil odstranění stavby v bodě I, ale zrušil bod II prvostupňového rozhodnutí, protože dospěl k závěru, že požadavek na doložení technologického postupu odstranění stavby není nezbytně nutný. Po nabytí právní moci rozhodnutí o odvolání podala stěžovatelka dne 30. 3. 2011 soukromoprávní žalobu na určení existence věcného břemene.

[16] Dle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona stavební úřad nařídí vlastníku stavby, popřípadě s jeho souhlasem jiné osobě, odstranění stavby prováděné nebo provedené bez rozhodnutí nebo opatření stavebního úřadu vyžadovaného tímto zákonem anebo v rozporu s ním. Stavbu lze dodatečně povolit, pokud stavebník nebo její vlastník prokáže, že a) není umístěna v rozporu se záměry územního plánování, zejména s územně plánovací dokumentací a s územním opatřením o stavební uzávěře nebo s územním opatřením o asanaci území, b) není prováděna či provedena na pozemku, kde to zvláštní právní předpis zakazuje nebo omezuje, c) není v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu nebo s veřejným zájmem chráněným zvláštním právním předpisem (§ 129 odst. 2 stavebního zákona). Odstavec třetí téhož ustanovení stanoví, že u stavby prováděné či provedené bez rozhodnutí nebo opatření stavebního úřadu vyžadovaného tímto zákonem anebo v rozporu s ním, stavební úřad zahájí řízení o jejím odstranění. Pokud půjde o stavbu uvedenou v odstavci 2, stavebník nebo vlastník požádá o její dodatečné povolení a předloží podklady ve stejném rozsahu jako k žádosti o stavební povolení, stavební úřad přeruší řízení o odstranění stavby a vede řízení o podané žádosti; v tomto řízení postupuje podle § 111 až 115. Bude-li stavba dodatečně povolena, řízení o odstranění stavby zastaví.

[17] Zákon výslovně stanoví, že stavba nebo zařízení postavené bez stavebního povolení či ohlášení nebo v rozporu s ním musí být odstraněny. Stavební úřad tak neučiní jen při splnění všech zákonných podmínek, což musí stavebník v řízení prokázat. Nejde proto o správní uvážení (zda a kterou z podmínek stavebník splnil), nýbrž stavebník sám musí prokázat, že došlo ke splnění všech podmínek, jejichž splnění by bylo jinak požadováno v rámci řízení o povolení

pokračování

stavby či ohlášení, (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 10. 2005, č. j. 10 Ca 220/2004 - 26, publikovaný pod č. 804/2006 Sb. NSS).

[18] Jak již zdejší soud judikoval, účelem řízení o odstranění stavby a rozhodnutí v tomto řízení, je uvedení právního a skutečného stavu do souladu, a to buď nařízením odstranění nepovolené stavby, nebo vydáním dodatečného stavebního povolení. Případné pochybení při rozhodnutí o stavebním povolení a schválení projektové dokumentace, ani samotné změny, ke kterým došlo v průběhu stavby, nelze řešit rozhodnutím o nařízení odstranění stavby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2008, č. j. 8 As 42/2007 - 110, všechna zde uváděná rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[19] K námitkám stěžovatelky související s existencí přípojky od roku 1934 Nejvyšší správní soud uvádí, že tvrzení stěžovatelky o existenci přípojky od roku 1934 nebylo v žádné fázi řízení prokázáno. Samotná tvrzení stěžovatelky v průběhu celého řízení nejsou zcela konzistentní, jelikož v rámci žádosti o dodatečné povolení stavby uvedla, že „*z důvodu chyby v projektové dokumentaci bylo nutné změnit trasu vedení vodovodní přípojky ke objektu č. p. 4 tak, aby odpovídala realitě. Trasa předemtné vodovodní přípojky tak byla vzhledem k technickým a ekonomickým požadavkům provedena po části p. p. č. 2509/2 a 2505/2 (tj. jedinou možnou trasou), a to mj. se soublastem tehdejších Severočeských vodovodů a kanalizací*“. O obnově vodovodní přípojky z roku 1934 stěžovatelka vůbec nehovoří. I kdyby však vodovodní přípojka již existovala od roku 1934, musela by být stavebním úřadem povolena i dle tehdy platných předpisů, jak správně uvedl krajský soud.

[20] Pro posouzení věci je nerozhodné, kdy byla vodovodní přípojka vybudována. Rozhodnou je pouze skutečnost, že vodovodní přípojka vedoucí po p. p. č. 2509/1, 2509/2 a 2505/2 je stavbou povolenou či nepovolenou. V této souvislosti je třeba poukázat na skutečnost, že stavební povolení pro stavbu domu č. p. 4 na p. p. č. 225 řešilo vodovodní přípojku tím způsobem, že tato měla vést pouze po p. p. č. 225, a poté se napojit na veřejný vodovodní řad. Pokud došlo v průběhu času ke změně trasy vodovodní přípojky např. kvůli chybě v projektové dokumentaci, měla stěžovatelka v duchu naplnění obecné právní zásady „*necht' si každý střeží svá práva*“ celou řadu možností, jak tento faktický stav uvést do souladu se stavem právním. Stavební zákon poskytuje celou řadu právních institutů pro dosažení takového souladu, od změny stavby před dokončením, ohlášením stavby vodovodní přípojky, dodatečné stavební povolení.

[21] Vzhledem ke všem zjištěným skutečnostem z předložených spisů posuzovaná vodovodní přípojka patřičným oprávněním ze strany stavebního úřadu nedisponuje. S přihlédnutím k zákonné právní úpravě došlo k naplnění všech zákonných podmínek pro vydání rozhodnutí o nařízení odstranění stavby, jehož cílem je uvést faktický stav do souladu se stavem právním.

[22] K námitce stěžovatelky směřující do nesprávného vyhodnocení jejich některých žalobních námitek zdejší soud uvádí, že se ztotožňuje se závěrem krajského soudu, dle kterého jsou pro přezkoumání rozhodnutí o odstranění stavby tvrzení stěžovatelky (stavba rodinného domu na p. p. č. 2509/2, srozumění osoby zúčastněné na řízení II) s existencí přípojky na pozemku p. p. č. 2509/2) irelevantní. Argumenty související s řízením o dodatečném povolení stavby měla stěžovatelka uplatnit ve správní žalobě v rámci tohoto řízení, kterou však nepodala. Její tvrzení v žádném případě nemohou zvrátit přezkoumání rozhodnutí o odstranění stavby.

[23] Co se týče námítka spočívající v tom, že krajský soud řízení kvůli souběžně probíhajícímu občanskoprávnímu řízení nepřerušil, je nutné poukázat na to, že souběh s jiným řízením, které může mít vliv na rozhodování ve věci samé, je upraven v § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s. Z dikce třetího odstavce zmiňovaného ustanovení „*Předseda senátu řízení usnesením může přerušit...*“ vyplývá,

že se jedná o fakultativní přerušení soudního řízení. Je tak na uvážení soudu, zda přistoupí k přerušení řízení či nikoli. V právě projednávané věci krajský soud řádně odůvodnil, proč k přerušení řízení nepřistoupil s tím, že předmětem civilní žaloby je otázka směřující tematicky do oblasti dodatečného stavebního povolení, nikoli odstranění stavby. K porušení práva na spravedlivý proces nedošlo. Obsahem tohoto ústavně zaručeného práva je právo účastníka na zachování a dodržení veškerých procesních práv, nikoli právo na příznivý výsledek ve věci.

[24] I v případě, kdyby stěžovatelka byla úspěšná ohledně věcného břemene vodovodní přípojky na pozemku p. p. č. 2509/2, tak by tento soukromoprávní titul v žádném případě nemohl nahradit chybějící veřejnoprávní oprávnění. Potenciální úspěch v tomto civilním řízení by tak neměl žádný vliv na soudní přezkum rozhodnutí o odstranění stavby. V souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. při přezkoumání správního rozhodnutí ve správním soudnictví navíc vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Uvedený způsob přezkumu, který vychází z kasačního principu typického pro soudní přezkum správních aktů, umožňuje posoudit, zda bylo napadené rozhodnutí *de iure* i *de facto* správně. Právním stavem je pak třeba rozumět aktuální podobu právního řádu i existujících právních vztahů (k tomu srov. L. Jemelka, M. Podhrázký, P. Vetešník, J. Zavřelová, D. Bohadlo, P. Šuránek. *Soudní řád správní*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 612).

[25] Proto je nutné znovu zopakovat [srov. odst. 22], že v době rozhodování správních orgánů a za tehdy existujících právních vztahů, byly splněny všechny zákonné podmínky pro vydání rozhodnutí o odstranění stavby.

[26] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

[27] Stěžovatelka, která neměla v řízení úspěch, nemá ze zákona právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení o kasační stížnosti žádné náklady. Výrok o náhradě nákladů řízení v případě osob zúčastněných na řízení se opírá o § 60 odst. 5, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil. Protože soud v dané věci osobám zúčastněným na řízení žádné povinnosti neuložil, rozhodl tak, že tyto osoby nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. ledna 2014

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu